

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક

૧૯૨૬

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ

મિત્રાચાર

જાણ્યાર

વિષય

૫૨૨:૪

॥શ્રીમતે રામાનુંજયનમઃ॥

શ્રી સત્ય ધર્મે રામચંદ્રો વિજય તેતરામ.

હક્ષિણે લક્ષ્મણે। યસ્ય. વામે તુલ્યન કાત્મજા ॥

પુરુષો ભારતી યસ્ય.તં વંદે રઘુનંદનમ્ ॥

પ્રાતઃ સ્તુત્યાયઃ કર્તવ્યં

યદ્દિ ક્તેન દિને દિને

તત્સર્વં પ્રવક્ષ્યામિ

મુની વાક્ય શ્રુતી સ્મૃતીમાઃ॥

નારાયણના હાથોએ પ્રાતઃકાળે ઉડીને સાચન્દ મુખીમાં
દરેગજછે કરવાનું કર્મ છે. તે કર્મ શ્રુતી સ્મૃતીમાંથી હું સર્વ
લખુ છું.

ઊત્થાન વીધી.

ધર્મ જાગ્રી, અર્થ, કામની પ્રાપ્તિ, વા, રક્ષણ અર્થે સ્વ
સ્થ, વૈષ્ણવોએ છ ઘડી, ચાર ઘડી, અથવા બે ઘડી, રાત્રી
રહે ત્યારે જિહ્વું.

સુયોદય પછી ઉઠવું વિધન કરનાર છે માટે ખનતા મુખી
ઉપર ટાપમે ઉઠવા પ્રયત્ન શીળ જવું. આ નીચમ રોગીને લાગુ નથી
નીંદ્રા ત્યાગ કરી પોતાના ઇષ્ટ રામચંદ્રના નામના ઉચાર કરવા
અચ્યુત કેશવ મત્યાદી, ત્યાર બાદ ઇષ્ટની જામીના અથવા ખ્યા
નથી પ્રતીમાટના દર્શન કરવા અને કીર્તનોથી સ્તુતી કરવી,

સ્તુતી કરી રહી પોતાના સુરનું ખ્યાન ધરવું, તેમના
જામનો ઊચાર કરી નમન કરવું.

પછી માંગણિક વસ્તુના અથવા પોતાના હાથના દર્શન
કરવા. પછી પથારીનો ત્યાગ કરતાં પૃથ્વીને નમન કરી પગ
મુકવો, અને પછી મુખ, હાથ થોવા. માટે જવું અને પછી

શૌચ માટે જવું. પીસાંબ હોયતો પ્રભુની સ્તુતીના-વા-લીલાના કીર્તનો, પ્રભાતીયાં ગાવાં.

શૌચ વીધી.

શૌચ કરવામાં સદા પ્રત્યત્ન રીજ થવું. શૌચથી મલી નમન શુદ્ધ થાયછે, જેઓ શૌચથી મલીનછે તેઓ પશુ જેવાજ છે. માટે શૌચ કરવા આ આચાર્યેનો આગ્રહ છે.

શૌચ કરવા સૂર્ય દક્ષિણે આવે એમ બેસવું.

અથવા સવારે, પશ્ચીમ દિશા-	મુખ રાખી
મધ્યાને ઉત્તર દિશા-	ઝાડો તથા.
સાંજે પૂર્વ દિશા-	
રાત્રે દક્ષિણ દિશા-	પીસાંબ કરવો.

એમ ન બને તો દીવસે ઉત્તરે. રાત્રીએ દક્ષિણે મુખ રાખી બેસવું.

જગ્યા=લીલા સુકા ધાસ. ઉપર દર માર્ગ સેરી, પાણી, દેવમંદીર, અગ્ની, એમાં જળ, અને દેવમંદીરથી (૧૦) હાથ અંદર અને ઉપલા ઠેકાણે મૂત્ર કરવા બેસવું નહીં.

મલ, (ઝાડો) માટે જળ મંદીરથી (૪૦) હાથ અંદર બેસવું નહીં.

વીશેષ રાખ, જાણ, અનાજ, ગૌશાળા, ક્ષેત્ર, સૂર્ય, ચંદ્ર, સ્ત્રી, ગુરુ, બ્રાહ્મણ, એઓની સાથે, મળમૂત્ર માટે બનતા સુધી બેસવું નહીં.

ઉપલો નીચમ શક્તી વગરનાને, રોગીને લાગુ પડતો નથી, દેશ કાળના વીચારે પાળવા, વીધી-શૌચ કરવા બેસતાં માળા ધારણ કરી હોય તો જમણા કાનમાં ચઢાવવી, મોં નાકમાંથે વક્ત્ર વીંટી બેસવું, પૃથ્વીને ધાસથી ઢાંકવી, અને બોલવું. “દેવ મધર્વ, ચક્ષુ, કીતર, પીસાંબ. શુદ્ધક, સર્વ દુર થાવો હું મલ

મત્ર કરે છું.

ત્રણ તાલી પાડી ઘડીત શાય કરવું

શાય કરી રહી જમણા હાથથી લોટા પકડવો અંગો ઘોઘને

થેર આવી હાથે પગે મૃતીકા લગાડી જળથી ઘોવા અ-
ને જળ પાત્રની શુદ્ધી માટે પ્રભુનું સ્મરણ કરી જળ પાત્રપર
પાણી રેડવું. સોળ (૧૬) કોગળા અને એ આચમન કરવા, પ્રભુ
નું સ્મરણ કરવું.

આ નીચમ દેશ કાળના બીચારે એક વખત પણ પગ,
હાથ, મુખ ઘોવા વીના રહેવું નહીં. ન બનતાં વખતે કરવું,
ચુકવું નહીં.

“ દાંત ધાવન વીધી પ્રયોગ ”

દાંતણ ટચતી આંગળીના જેવું જાડું લેવું છાજ સાથેનું
ગાંઠ તથા છીદ્ર બીનાનું ૧ થી તે બાર આગળનું લેવું.

દાંતણ ઘોઘને પછી ઉત્તર, પૂર્વ, કે ઘનના બારણા તરફ
મોઢું રાખી બેસવું. ચાવવું, સાથી દાંત સાર કરી છિજ ઉ-
તારી ઘોઘને ફેંકી દેવું. ઉભા રહી કરવું નહીં.

દાંતણ ન મળે ત્યારે અને પડવો, અમાંસ, ચૈદશ, પૂનેમ,
છઠ, નોમ, રવીવાર, અપવાસ, જ્યંતી, આઘ, વ્યતીપાત, સંક્રાતી,
એ દીવશે દાંતણ કરવું નહીં. એ દીવશે મટોડું ભસ્મ આદી
કયા દાંતણ કરવું,

દાંતણ કાંટાવાળાં ઝાડનું તેમ કુચ જેવા ચીકાશવાળા
ઝાડનું સમય દોષ દેશના બીચારે લેવું તેમાં તાડ, ચણાકી,
કેતકી, ખજુરી, નાળાયેરી, મહુડો. વીગેરેનું લેવું નહીં.

દાંતણ કરી બાર કોગળા કરવા અને પછી ઇષ્ટનું સ્મરણ
કરવું. અચ્યુત, કેશવ, રામ, નારાયણ, કૃષ્ણ, હામોદર

વાસુદેવ, ભજોત, શ્રીધર, માધવ, ગોપીકા, વલ્લભ, શ્રી જાનકી નાયક, રામચંદ્ર, ભજોત, રામ, (૩૦) રામરામરામ નામ સારક, રામકૃષ્ણ, વાસુદેવ, ભક્તીમુક્તી, હાયક, શંકરાય, ગ્રીયજ્ઞાન, પુનઘાન, કીર્તન, શ્રી જાનકી, નાયક સર્વ લોક નાયક.

વીજેરે સ્તવન કરી સુર્યને નમસ્કાર કરવા. તુળશી, માળા, ગાય, ગુરુ આદીને નમસ્કાર કરવા.

“ ॥ સ્નાન પ્રયોગ વીધી ॥ ”

સ્નાન કર્યા શીવાય ધાર્મિક ક્રીયાઓ નીપજળ જાય છે. એમ ધર્મ સાક્ષિનું પ્રમાણ છે માટે અવશ્ય સ્નાન કરવું,

સ્નાન કરવાથી સ્ત્રીરને આરોગ્યતા, શક્તી, અગ્ની, ઉત્સાહ, બળ લાભે છે. અને આળસ, આદિ, ઊપાધી દુર થઈ મન સ્વસ્થ થાય છે. (વૈદક) માટે સ્નાન કરવું. (વીશેષ નિત્ય કર્મમાં જીવે.)

“ ગૃહે નિત્ય સ્નાન વીધી ”

દરરોજ ઘેર સ્નાન કેવી રીતે કરવું તે પ્રથમ સુર્યાબી મુખે અથવા ધરના દ્વાર તરફ મુખ રાખી પથ્થર કે લાકડાં આદીના આશને બેસવું, પ્રથમ હાથ પગ ઘોષ ત્રણ કોમળા ડાબી બાજુએ કરવા, જળ=ઉજ્જ, કે ૧રીતળ શરીરની પ્રકૃતિ મુજબ લેવું, જમણા હાથમાં પાણી લઈ નીચે મુજબ બોલવું

॥ મમેા પાતઃ દુરિત ક્ષય દ્વારા, શ્રી રામ પ્રીત્યર્થે સકલ કર્મ યોગ્યતા સીદ્ધયર્થે, પ્રાતઃસ્નાન મહં કરીષ્યે. ॥

૧ સંકાતી, રવીવાર, સપ્તમી, રાહુ દર્શને, ગૃહણે, અપવાશે, જ્યોતીએ, શ્રાધે, મરણે, જન્મે નહીં, અડકવાનું અડકાતાં, શીતળ જળે અવસ્થ સ્નાન કરવું. અશકતીએ એ નીયમ નથી.

જળ પૃથ્વીપર રેડવું અને નહાવાના જળમાં તીર્થની આવના કરતાં બોલવું.

॥ ગંગેય યમુને ચૈવ, ગેદાવરી સરસ્વતી, નર્મદે સિંધુ કાવેરી, જલેડસ્મીન સનિધીં કુર, ॥ ૧ ॥

પુષ્ક સઘાનિ તીર્થાનિ, ગંગાઘા સરિત્સ્તથા, આમચ્છંતુ પવિત્રાણિ, સ્નાન, કાલે સદામમ ॥ ૨ ॥

એ મંત્ર બોલી રહી પોતાના દષ્ટિદેવનું સ્મરણ, નામો ચાર બોલી (શ્રી રામ) કરવું અને સ્નાન કરી રહી સાતવાર “ પુંડરીકા ક્ષાયનમ ” એમ બોલી શરીરપર પાણી રેડવું એક આચમન કરવું, અને સુર્યને નમસ્કાર કરતાં બોલવું.

॥ પાપોહં પાપ કમેહિં, પાપાત્મા પાપ સભવમ્, ત્રાહિમાં કૃપયા, વિચ્છો સર્વ પાપો હરોભવ. ॥

સર્વ માંગલીક ચીજોને દશે દીસાએ દેવોને, નમન કરી પવિત્ર ૧૧૨૫ પહેરવું, પછી પુંખ પાઠ કરવા.

॥ તીર્થ સ્નાન વીધી ॥

પવિત્ર ઘર્ષ નદી, આદીક ૨ જળાશય પ્રત્યે તલ, અક્ષત, પુષ્પ, દીવો, યથા શક્તીએ લઇને જવું. નારાયણનું સ્મરણ કરવું. તીર્થ ઉપર જઈ પ્રાર્થના કરવી. નર્મદાએ નર્મદાજી, ગંગાએ ગંગાજી, તે ન આવડે તો કીર્તન બોલવા. પોતાના દષ્ટદેવ નારાયણ રામચંદ્રના નામનો જપ કરવો. અને જળ પાસે જઈ પ્રથમ બહાર હાથ પગ ધોઈ એક આચમન લઇને

૧ તરી પહેરેલું નવું. ધોયલું, ઊનવું કે રેશમી એ ન અને તો બીનું એ પવિત્ર છે.

૨ નદી, કુંડ, કુવા, તળાવ, આદીકે

ખોલવું. ૥ મમો પાતઃકૃતિ. ક્ષય દ્વારા, શ્રી-રામ પ્રીત્યે, સ
કલકર્મ, યોગતા સિદ્ધ્યે, તીર્થ સ્નાનમહં કરીખ્યે ૧૧

જમણા હાથમાં પાણી લઈ ઉપર મુજબ ખોલી નીચે
મુકવું. પછી શ્રીહરી નામનું સ્મરણ કરતાં જળમાં પ્રવેશવું.
અને પછી જળમાં નીચે મુજબ ખોલી નમન કરવું.

“ સલિલસ્ય મુંખં દષ્ટ્વા, વિષ્ણુ રૂપં નમો સ્તુતે, સ્ના
નાર્થ મહં ગૃહયામિ, આપો દેવ પુનાતુમાં.”

નમન કરી પાંચવાર પાણી આધું ખરોડવું. અને પછી
‘ નમો રામાય ’ ખોલી આચમન લેવું, અને હુખડી મારી
નમામ અંગ યોગી નારાયણનું સ્મરણ કરતાં નાહી લેવું, નાહી
ને એક આચમન કરી સુર્યને, દશે દીશાને, તીર્થને નમવું.
અને પવિત્ર વસ્ત્ર પહેરવું પુંજન પાઠ કરવા,

(ગોણુ સ્નાન)

વૈદકના દોષે, રોગે, પાણીના અભાવે, દેશના કાળ વિચા
રે આ સ્નાન કરવું. એનો વીધી નીચે કર્મમાં વીસ્તારથી છે.

પાત્રના જળમાં તીર્થદીકની સ્તુતી મંત્ર, ઘેર નીચે સ્ના
નમાં છે, તે ખોલી પુંડરીકા ક્ષાવનમ, એ મંત્રનો ૧૦૮ વાર
અથવા ૨૧ વખત અથવા ૭ વખત જપ કરી અંગને પ્રેક્ષણ
કરી આચમન લેવું હાથ પગ મુખાદીક ધોવા, અને પવિત્ર
વસ્ત્ર પહેરી નીચમીત પાઠ કરવા. એ મંત્ર સ્નાન છે. એસ્નાને
નીચમીતપાઠ થાય છે. પણ પુંજન, શ્રીધ, દેવવસ્તુમાં બધીકર નથી.

“ તીલક ધારણ વીધિ ”

તીલક ધારણ મારી સર્વ વર્ણનાં લક્ષ એ કરવું. એ
વૈષ્ણવ તાના બાહિર રંગનું ચીન્હ છે. એવું નારાયણનું વચન છે
હોમ, ઘન, બોજન, આધ, મજન, કર્તનમાં તીલક,

ધારણુ અવસ્ય કરવું, નહીં કરનારનું કર્મ નીપજા જાય છે.

જ્યાં સુધી પુણ્ય ક્રીયા દીક્ષા પાળી નથી, ત્યાં સુધી વર્ણુ અમ ધર્મ મુજબ તીલક કરવું. એટલે વૈશ્યએ ઉભું અને સુદ્ર સ્ત્રીએ ગોળ તીલક કરવું, પુણ્ય દીક્ષાએ ચડ્યા બાદ ઉભું તીલક કરવું. જીવો નીલ્ય કર્મમાં વીસ્તારે લખ્યું છે.

તીલક કંકુ ગોળ તીલકમાં લેવું અને ચંદનાદીક સ્વેત ઉર્ધ્વ તીલક લેવું.

તીલક કરવાનું દ્વય પ્રથમ પ્રભુના ધામમાં અર્પણ કરવું. અને ત્યાંથી ચઢાવેલું દ્વય તીલકમાં વાપરવું. એ શ્રેષ્ઠ આપના રૂ છે. તીલકનું દ્વય શુભ ઠેકાણે રાખવું આરશીમાં જોઈ તીલક કરવું, તીલક વીના રહેવું નહીં.

“ માળા ધારણુ વીધિ ”

તુળશી, કમળ, આદીની માળા, કંઠી, ગુરૂ તરફથી નારાયણુ ધામમાંથી શ્રી સંપ્રદાય મુજબ અર્પણ થઇ મળેલી નીરંતર સદાચાર (આમાં લખેલા નીલ્ય કર્મ પ્રમાણે) યુક્ત રહેનાર વૈષ્ણવે=કંઠી તથા માળા નીત્ય કંઠમાં ધારણુ રાખવી. ધર્માચાર્યોનું વચન શ્રી મતથા છે.

અને સદાચારની પુણ્ય દીક્ષાએ જોએ પહોંચ્યા નથી. તે જોએ સદાચારે પવર્તી થતાં સુધી એકાંતમાં માળા રાખવી. અને કંઠી હર્મેશા કંઠમાં ધારણુ રાખવી, અને માળા, જપ, હોમ, પુંજન, પાઠ, વૃતો સ્તવે, જનન કીર્તને, દેવ મંદીર, દર્શને, દાને, યજ્ઞે, શ્રાધે, ધારણુ કરવી. કાર્ય પુરૂ થતાં પવિત્ર સ્થાને મુકવી, પણ પુણ્ય દીક્ષા મેળવવા પવર્તી થવું અને માળા ધારણુ કરવા કોશીશ કરવી. કાચુ કે કલીમુમના કલેશ દોષ ના નાશ કરનારી હરીને વચ કરનારી વૈષ્ણવતાને પામ કરાવ

નારી સુલશીમાળા મૂળા છે.

માળા ૧૦૮ મણુકાની અથવા ૩૨૪ મણુકાની હોવી જોઈએ
માળા અને કંઠી ઢાઢને આપવી નહીં અને બીજાની લે
વી નહી. કારણ માળાનો અર્થ મને હરી પ્રત્યે પ્રીતી કરાવનારી
એમ થાય છે.

તુંટી ચયેલી માળા પરોવીને માળા મંત્રથી મંત્રી પહેરવી,
ઘોવાઈ જતાં બીજી ઇષ્ટમાંથી યોગ્ય સમયે લેવી.

વિશ્વજ્ઞ મણુકાની આપત બહુત નિત્ય કર્મમાં છે તે જોવી.

દેવ પુંજન પાઠ વીધી.

અખુટ ધન કિર્તિ અજીત અભય કરનાર કલીના કબેશ
નાશ કરનાર શ્રી હરીનું પુંજન અવશ્ય કરવું. દેવ પુંજન,
પાઠ, જપ, સવાર બપોર અને સાંજે કરવાં એ ન બનેતો સવા
ર સાંજે જો વખત કરવાં, તેમ ન બનેતો સવારે એકવાર પું
જન પાઠ જપ કરી ત્રિકાળનું ઈષ્ટ લેવું, અને સાંજે ઇષ્ટ ધામ
માં આરતીમાં જઈ લાભ લેવો.

ત્રિકાળ દ્વિકાળને એક કાળે પુંજન કરી જેઓ ઈષ્ટ લેવા
છાએ છે તેઓએ અવશ્ય કર્મ કરી. નારાયણના દર્શન કર્યા
શીવાય રહેવું નહીં. પુંજન, પાઠ, જપ, ગુરૂંધા અપાયલા ઘેર
નારાયણના પદ ચીત્રાવતાર પાસે બેશીને કરવા અને હિસવે
હીર્તને નારાયણના ધામમાં પુંજનના સાહીલ આપી પુંજનનો
ભાગ લેવો.

જગ્યા = ઇષ્ટનું મીત્ર, પૂર્વ, પશ્ચીમ, કે ઉત્તર મુખે રાખવું
જુગારખાનું, જુકુ, વાલી જગ્યા, દીવસે મૈથુનવી જગ્યા, દારૂ
વાલી જગ્યા, ચૈત્યા જુવન, દુષ્ટ આગક જગ્યા, એ જગ્યાએ

ઈષ્ટ મીત્ર અને પુંજન પાઠ, જપ, કર્પા ભેંસવું નહીં.

“ પુંજન પાઠ વીધી ”

ગૌસાળા, વંત, પર્વત, નદી, મંદીર, તુંલસી, પીપળો, ઇષ્ટધામ સર્વથી ઉત્તમ જગ્યાએ અથવા ઘેર નારાયણના પદ મીત્રાવતાર સામું મુંખ રાખી ૧. ઉક્ત દીશાએ યોગ્ય, ૨. આશને બેસવું ૩. પલાંડી વાલી બેસવું. સ્વચ્છ પાણી, સોનું, રૂપું, કે પીત્તળના પાત્રમાં લઈ બેસવું. “ શ્રી રામચંદ્રાનમ= ”

એ મંત્ર બોલી આચમન લેવું ૪. હાથ ધોઈ નાંખવા પ. ચોટલીએ ગાંઠ બાળવો ત્યારે નીચેનો મંત્ર બોલવો ॥

અલ્લનામ સહસ્રેશુ શિવનામ શતેનય, વિષ્ણોનામ સહસ્રેશુ, શિખા બાંધ કરો મ્મહમ્ ॥

એ મંત્રથી શીખા બાંધી તીલક કરવું ત્યારે નીચે મુજબ બોલવું

॥ ઉદ્ધતાસિ વરાહેશુ કૃણ્ણેન શત બાહુના ॥ આગ્રહય મમ ગાત્રાણિ સર્વ પાપં પ્રમેયય ॥ તીલક ધારણુ કરી માળા ધારણુ કરવી. “ માળા ધારણુ મંત્ર ” તુલસી કાષ્ઠ સંજુતે માલે વિષ્ણુ જન પ્રિયે, બિભર્મિત્વા મહં કંઠે કૃકર્મા રામ વલ્લભમ્ ॥ એ મંત્રથી માળા ધારણુ કરવી, અને ॥ શ્રી રામચંદ્રાનમઃ ॥ બોલી આચમન લેવું, પછી નારાયણનું સ્મરણ કરવું. =

અન્યુત, કેશવ, રામ, નારાયણ, કૃષ્ણ, દામોદર, વાસુદેવ, હરે. શ્રીધરમાધવ, ગોપીકા વલ્લભ, શ્રી જનકી નાયક, રામ

૧) પૂર્વ, દક્ષિણ કે પશ્ચિમે ઇષ્ટ સામે.

૨) ઉંનનું સુતરાઉ, શણનું કે લાકડાનું લેવું, નીચે બેસવું નહીં

૩) ખીજા આશન બહુત નિત્ય કર્મે જોવાં.

૪) દરેક આચમને હાથ ધોવા.

૫) સ્નાન, દાન, જપ, હોમ, દેવ પુંજનને ગાંઠ બાળવો.

અંદ્રો, ભજેત. રામ રામ રામ રામ રામ રામ રામ રામ. સાર
કે, રામ, કૃષ્ણ, વાસુદેવ, ભક્તીમુક્તી, દાયકમ, શંકરાય, ગ્રીય
માન, પુન્યદાન, કીર્તન શ્રી જનકી, મનોહરંવદે, લોક નાયક=

ઐ ઐલી જમણા હાથમાં પાણી લઈ નીચે મુજબ ભણ
વું. =॥ મમેપાત દુરીત પાપ ક્ષમાર્થે ચતુર્વીધ લક્ષ્મી ૧૭
આખ્યલ્યે શ્રી ધૃષ્ટ દેવસ્થ ભક્તીબળ પ્રસન્નાર્થે પુંજન સ્તુતી
પાઠ, મંત્ર, જપ, કર્મમહં કરીબ્યે. ॥ ઐ ઐલી પૃથ્વીપર પાણી
મુકવું શરીરપર ॥ પુંડરીકા ક્ષાયનમઃ ॥ ઐમ સાતવાર ઐલી
જળ છાંટી નીચેના મંત્રથી આશનને પાણીનું માજન કરવું
ભૂતપ્રેત પિશાચાદિ, વિઘ્ન કર્તુ નિવારણું, ભવંતીતિ, મમ
આર્ય આસન પરિકલ્પયેત ॥ માજન કરી એક આચમન
કરવું. અને પછી સૂર્યને અર્ધ આપવાં. ૧ અથવા

નીચેના મંત્રથી પગે લાગવું.

॥ સૂર્ય મંડળ મધ્ય સ્થં. રામ સીતા સમન્વિતમ્ ॥
નમામિ પુંડરીકાક્ષ મમેયં ગુરુત્તમરમ્ ॥

પછી માનશીક પુંજનમહં કરીબ્યે ॥ ઐમ ઐલી પૃથ્વી
પર જળ મુકવું.

॥ માન શીક પુંજન વીધી. ॥

પુંજનના અધીકારી માટે બહુત નિલ કર્મમાં છે અહીં
આ ફક્ત માનશીક પદ સ્વીચાવતારનુંજ પુંજન લખ્યું છે.
પુંજનમાં અથવા દેવ ધામમાં પુંજને આવતા સાહીલ વીશે.

જળ સ્નાનેમાં ઉત્તમ છે તે લેવું.

ગંધ-ચંદન, કંકુ, ગોપી ચંદન, કૃષ્ણાગડ, કેશર, કસ્તુરી,
સુખડ, મહાપીઝર, એમાંથી બનતુ લેવું અષ્ટ ગંધ.

૧ આચમનીમાં પાણી, ચંદન, પુષ્પ, લઈ સૂર્ય સાંમે રેડવું

પુષ્પ, ચંપો, આંખો, શમી, કમળ, કરંડીર, ગર્ધ, જુષ્ટ, ચંખેલી, મોગરો, કરણ, કુશ, સોપારી, કુલ, અસૌક, તુલશી, તગર, કલાર, ચંપો, બીજા ઉત્તમ પુષ્પ લેવા. તેમાં કીડાનાં ખાધેલાં, ગળી પડેલા, વાસી, પાકાં, મળથી મૂત્રથી બગરેલાં, ચડાવેલાં, પહેરેલાં વસ્ત્રમાં લીધેલાં, જળમાં ઘેચેલાં, પુષ્પ લેવાં નહીં. તેમ નારાયણ ધામમાં આપવા નહીં. કુલ ન મલે તો ફળ, ફળ ન મલે તો પત્ર, પત્ર ન મલે તો ઔષધી લેવી એક પુષ્પે દશ સુવર્ણ કુલનું ફળ મલે છે.

તુલશી,=|| તુલશી રત્નર પાણી, હેમર પાણી, પત્રીણી વીણું પૂંજર્થ ચીન્હોમી મમ દોષો નહીય તે || એ મંત્ર બોલી તુલશી પત્ર તોડવા, એ પત્ર અર્પણ કરનારને પુંજનનું લક્ષ ગણું ફળ મળેછે.

તુલશી સ્નાન કર્યા વિના, પુત્રમે, અંભારો, બારસે, સંકા તીએ, તેલવાલા શરીરે, બપોરે રાત્રે, દીવા બખતે, શુતકે, તોડવી નહીં, એથીપુણ્ય હરાય છે.

૫ ધુપ, અગરબત્તી, ગુગળ, ઘી, અથવા પંચા મૃત દશાંગ ધુપ લેવો. બીજા ધણું છે. બહતનિલ દર્મે જોવા.

૬ દીવો-ઘીનો અથવા તેલનો બંને ચીજ સાથેનો નહીં કરવો. દીવો ન મલે સુર્યને પગે લાગવું, દીવો જ્ઞાન દાતા છે. દીવાનું મુખ પૂર્વ, પશ્ચીમે કે આકાશે રાખવું.

૭ નૈવેદ્ય, -ખાંડ, શાકર, ફળ, કુળ, નવીન મેવો ફળાંપસ્તાં ચારોલી, બદામ, દ્રાક્ષ, કોપરં, બોજન કરતાં હોય તે ધરાવી જમવું, વીરૂપ અનતા નારાયણ ધામે અર્પણ કરી વાપરવું.

૮ એ પ્રસાદ ફળ હજાર એકાદશી વૃતનું ફળ કરતાં વિશેષ દાતા છે. હરી પ્રસાદ ભક્ત નથી તેના હાથનો લેવો નહી.

પ્રાપ્તે તે દેવનો કહે, અથવા પ્રભુના ધામનો કહે, પણ અલક્ષ્ય ના હાથનો લેવો નહીં. લેવો પણ આવો નહીં. અર્થાત્ લક્ષ્ય ના હાથનો લઈ આવો એ ફળદાતા છે.

૬ ચર્ણમૃત એક બીજું પીતાં કરોડો પાપ નાશ છે. અને નીચે પડતાં કરોડો પાપ ચોંટે છે, માટે તપાસ રાખી ચર્ણમૃત પીવું.

બીજાં સાહીત્યો બહુમાં છે.

એ સાહીત્યો પોતાની બનતી મહેનતે નારાયણના પદ ચીત્રને પ્રથમ જળ, ગંધ, અક્ષત, પુષ્પ, ધુપ, દીપ, નૈવેદ્ય કુલ ચાર ચડાવતાં ચડાવતાં “ શ્રી રામચંદ્ર ચલિત વત્સલાય નમઃ ” એમ બોલવું. ત્યાર પછી પ્રેમ લાવી નીચેનો છંદ બોલવો. સંસ્કૃત બહુતે છે, ગુજરાતી આમાં છે.

ભુજંગી પ્રયાત

અહો રામચંદ્ર અહો હૃદ દેવા.
પધારો પધારો કરે દાસ સેવા.
બીરાળે બીરાળે રૂઢયા સન ચાર,
પ્રભુ માનસીક સેવા પ્રેમે ધાર.
પ્રેમ પાત્રમાં સ્વચ્છતા નીર લાવી;
લાવ અર્ધ પાદામૃત લક્ષ્મી લાવી.
જ્ઞાન સ્નાન વીવેક એ વસ્ત્ર છાળે;
અર્પુ ધ્યાન ગુણ આમ લંકાર આળે.
નીલી ગંધ અંદ્ર પ્રેમ પુષ્પ માળા;
નામ તુલસી અંદ્ર શત લક્ષ્મી પાળા.
ધુની ધુપ દશાંગ જ્ઞાન દીપ દેવા;
કર્ચે પાક પવિત્રતા જ્ઞાન વૃત્ત મેવા.

ભર્યું નીર એ સ્વચ્છતા નાથ ખીસો;
 આપું હર્ષિતં બોલ એ મુખે લેસો.
 આરત આરતી કરી નીચુ સ્થામી;
 મૃદ્ધી પ્રેમ પુષ્પાંજળી બક્ષો આમી.
 નમ્ર અષ્ટ અંગે ભક્તી ભીડ હરવા;
 કરું નીત્ય ગીતં વૃત દર્શ કરવા.
 ગુન્હા માફી બાળો ગણી ચોખ્ય બક્ષો;
 ઘટીત આપી ભવ તારતાં આપ રક્ષો.
 કરું માનશીક સેવા ગિર ધારો;
 ભક્તી દર્શાવે જે શંકર નાથ ઠારો.

ઠારો વિભુ ભક્ત વત્સલા, ચાહે બાળતત્કાળ;
 પુજન અર્પું નાથજી, કરો જય જય ભક્ત કૃપાળ.
 કૃપાળુ સીંચાવર રામચંદ્રકી જય.

આ હંદ બોલી રહી ગુરૂથી અપાયજ્ઞા પાઠો કરવા ત્યારે બોલવું
 “ સમૃક સ્તોત્રમ્ય પાઠાખ્ય કર્મ મહં કરીખ્યે ” એ
 બોલી પૃથ્વીપર પાણી રેડવું પછી પાઠ વાંચવા પાઠ વાંચી
 રહી ગુરૂથી અપાયેજ્ઞ મંત્રનો જપ કરવો. ॥ જપ કરીખ્યે. ॥
 બોલી નીચે પાણી મુકવું. અને પછી (૧) જપ કરવો જપ
 કરી રહી બોલવું ॥ શ્રી રામશ્ર્વંદાર્પણ મસ્તુ ॥ પછી નીચેના
 મંત્રથી સ્તુતી પઠ કરવો. ॥ સ્તુતી પાઠ ॥

દક્ષીણે ભક્ષમણો યસ્ય, વામેતુ જન કાતમજ; ॥
 પુરુષો મારતી અસ્ય, તંવંદ રધુનંદનમ. ॥

૧) જપ કરતાં માથુ કે શરીર કંપાવવું નહીં. મંત્ર મન
 માં જપવો. માળા, વસ્ત્રથી ઢાંકવી. મુની વૃત રાખવું.

સૌભાગ્ય સંત તિદેવ, બન્ય માન્યં થમે સદા ॥
 આરોગ્ય શોક શમનં, કુરમે ભક્ત વત્સલા, ॥
 ત્વમેવ માતાય પીતા ત્વમેવ, ત્વમેવ બંધુસ ॥
 આત્વમેવ ॥ ત્વમેવ વીદ્યા પ્રવિણં ત્વમેવ ॥
 ત્વમેવ સર્વે મમ દેવ દેવ : ॥
 મત્સમા પાતકી નાસ્તી, પાપ ક્ષિત્વં સમાનહિ ॥
 એવં જ્ઞાત્વા મમ દેવ, યથા યોગ્યં તથા કુર ॥
 અન્યથા શરણું નાસ્તી, ત્વમેવ શરણું મમ ॥
 તત્સમા ત્કારે હ્ય ભાવેન, રક્ષસ્વ પરમેશ્વર ॥
 કાયેન વાચા મનં સૈદ્રિદૈશ્ચ, બુધ્યાત્મના ॥
 વા નુસૃત સ્વભાવાત્ કરોમિ યથ ત્સકલં; ॥
 પરસ્મે નારાયણા યૈવ સમર્પયામિ; ॥
 જયતુ જયતુ દેવો દશરથા નંદનોડયં ॥
 જયતુ જયતુ રામા; સુર્યવંશે પ્રદિપ; ॥
 જયતુ જયતુ મેઘળ સ્યામ કોમળાં ગો; ॥
 જયતુ જયતુ વરદ; ભક્તી ભાવં પ્રદહિ; ॥
 ભક્તી અર્પો વીકૃલા; ચર્ણ શર્ણુ આ બાળ; ॥
 અર્પું કર્મ હું સ્યામને; સૌ દેવનકુ નમસ્કાર; ॥
 સૌ સંતનકુ નમસ્કાર! ભક્ત વરદાય; !!

હુરિ વીકૃલા જય જય સીતારામ;

અષ્ટાંગે પ્રણામ કરવા, મંગળ વસ્તુના દર્શન કરી ઉઠવું

અભીવાદન=નમન કોને કરવું.

માથું, રૂદ્ર, દણી, મન, વાચા, પગ, હાથ, જાગ, એ
 અંગો પૃથ્વી પર હંડ માણક પડી પગે લાગવું. તેને અષ્ટાંગ પ્રણા
 મ કહે છે. એ પ્રણામ માતા પીતા ગુરુ અને દેવને કરવા.

દષ્ટિને વખતો વખત દર્શન કરતાં કરવા. માતા પીતાને વિયોગ થતાં માંગલીક કાર્યા રંભે અંતે બોળામાં માથું આવે એમ કરવા;

ગુફને દર્શન થતા વિયોગે મંજળ કાર્યા રંભે અંતે પુજને કરવા, તેવખતે જમણે હાથ જમણે પગે, ડાબો ડાબા પગને અંગુઠે લગાડી, ચર્ણુરજ માથે ચડાવવી. એ અષ્ટાંગ પ્રણામ બીજને નહીં કરવાં.

બીજને-એટલે ગાય-બ્રાહ્મણ અગ્ની. સુર્ય-સોનું. ગુરુ-રાજા-તીર્થ-દેવ-એએ બંને હાથ જોડી માથું નમાવવું.

દેવ પ્રતીમા-બ્રાહ્મચારી યતી, વાનપ્રસ્થ, વૈષ્ણવને ઇષ્ટ સ્મરણ કરી નમવું.

ચંદન, ગંધ, કરતુરી, દર્પણ, મણી, અગ્ની. સુર્ય. તુલશી. દેવ. ઝાડ આદી જેમને નમવું. એ નહીં કરનારા પતીત થાય. કોને નહીં નમવું.-આ દેશના જ્ઞાન વીનાનાને, ત્રીપુરશ અજ્ઞાતને, કન્યાદાને, શ્રીધે, નમસ્કાર કરવા નહીં;

તેમ પાખંડી, પાપી, જુદા, હુંચા, દારૂડીયા, માંસહારી, કૃતધ્ની, જુગારી, દોડતા, મદાંબી, છકેલા, શુદ્રાચારી, નાસ્તીક, અપંગને નમવું નહીં-તેમ દુરગ્હેલા જળમાં ઉભેલ ધનગર્વી, છીદ્ર શોધનાર, મૂઢ એએને નમવું નહીં.

સભામાં, યજ્ઞશાળામાં, દેવ ધામમાં, કીર્તનમાં, લૌકીક કર્મમાં, વૈદીક કર્મમાં, અદ્યાત્મક કર્મમાં, સભામાં દરબારમાં, બ્રાહ્મણ આદીને જુદા જુદા નમવું નહીં.

॥ નીત્ય ધર્મ; ॥

અહસ્થ ભક્તએ ભક્ત બોધમાં કહેલા ભક્તના નીયમ

પાળવા, લીંસા નજવી, સત્ત્વ મોલવું, 'આલવું, દધા, સમતા રાખી યથા શકતી દાન કરવું પર સ્ત્રી તજવી, સ્ત્રીનું રક્ષણ કરવું. મઘ, માંહિસાદીક, ગુમાર, કેરી ચીજ, બ્વભીચાર તજવા, કામ, ક્રોધ, ભય ઊંધ, ગીત, દુત, વીવાદ તજવા,

દાનમાં—વિદ્યા, જ્ઞાન, અભય, ભુમી, ગૌ, કન્યા, સુવર્ણ, અને અન્ય એ, દનો શકતી મુજબ કરવા. પણ નીત્ય પૂન્ય, અન્ન દાન કરવું;

સદ્ગુણી પાત્ર જોઈ દાન આપવાં. તેમાં બ્રહ્મચારી, યતી, વિદ્યાર્થી, ગુરુ, હીન ભાગ્યવાન, નીર્ધન, એઓ ભીક્ષુક છે. એઓ ને ધરીત અન્ન દાન જરૂર આપવું. પ્રીય, શત્રુ, મુર્ખ, કે રોગી પાત્ર ન જોતાં ભીક્ષાર્થે આવેલાને દીવાંત અન્ન આપવું. 'બીજા' દાનો વીશે બહુત નિત્ય કર્મમાં જોઈ દાન કરવું.—

લોક યાત્રા

ગામ કે પરગામ દેવ, નદી આદીક, ઇષ્ટધામે, ગુરુ દર્શને, જઈ પુન્યનો લાભ લેવો એને લોક યાત્રા કહે છે,

નિત્ય પુંજનથી પરવારી અને દીવા વખતે, વ્રત ઉત્સવે, ગામ વા. પરગામ હરીના દર્શન કરવા. વૈજળ્ય થઈએ શ્રી હરીના દર્શન કરતા નથી તેઓ અલ્પ ગતીના નીચમમાં મળે છે.

કદાચ હરીનું અચ્ચિતારીક ધામ ગામમાં ન હોય તો હરીનાં દરરોજ પદ ચીતાવતરનું દર્શન કરી, એક એક દીવસ ને આંતરે, સાત દીવસે, ઉત્સવે વ્રતે જરૂર હરીના દર્શને જવું. બનતી શકતીએ પુંજના સાહીલ આપી દરસન પુંજનનો લાભ લેવો

નારાયણના દર્શને જઈ પાળવાનાં નિયમો;

- ૧) સ્નાના દીકથી પવિત્ર થઈ વસ્ત્ર પહેરી પ્રભુના ધામમાં જવું
- ૨) પ્રભુ ધામમાં જતાં કાંઈક વ્યથન કરવું નહીં. કરીને આવવું નહીં.

- ૩) પ્રભુ ધામમાં પોતાના સગા સનેહીઓને પણ દર્શન લાભ લેવો શ્રેષ્ઠ પાડવી અને તેડી લાવવા.
- ૪) પ્રભુ ધામમાં દેવ મંદીરે ખાલી હાથે ન જતાં બનતી શક્તીએ શન, પુષ્પ, અન્ન, દ્રવ્યાદિક, પુજન યોગ્ય લક્ષણવું
- ૫) પ્રભુ દર્શન કરી ગુરૂ અને ભક્તોને જપદવનીથી નમન કરી યોગ્ય આશને બેસવું મહુ. કથા, કીર્તન લીલા વખાણવી.
- ૬) દર્શન આરતી થતાં ઘંટ અવાજ સાંભળી દોડીને પ્રેમ થી દાખલ થવું. ઊભા રહી નિત્ય નીચમીત પ્રાર્થના કરી બેસવું
- ૭) પ્રભુ પ્રસાદ જરૂરી દોડીને લેવો. માંગીને બેસી રહેવું નહીં અવશ્ય યોગ્ય પાત્રથી લેવો.
- ૮) દેવ સામું અથવા પુઠ કરીને ઊભા રહેવું કે બેસવું નહીં દર્શન કરી બે ચારેક પગ પાછા મુકી યોગ્ય રીતે બેસવું
- ૯) પ્રભુ ધામમાં કે અન્ય દેવ મંદિરમાં ચાળા ચેષ્ટા કે નકારે બાપણુ ન કરતાં ધર્મની ચર્ચા કરવી.
- ૧૦) વીશેષ આચારે અને વિચારે વર્તવું અને મનુષ્ય કરજ ધર્મજ્ઞાએ બળવવી.

॥ પ્રાત મધ્યાન સાયાન્હે હરી દર્શન સ્તુતી. ॥

સવારે, બપોરે, સાંજે હરી દર્શન કરતાં બોલવું તે વીધી

હરી દર્શને ધ્યાન સવારે દયાયે દ્રાગ્ધનું બાહું ધૃતશર
ધનુષં બધ્ધ પદમા શનસ્થં; પીતાં વાસો વસાનં નવ કમલ
દલસ્પર્ધિનેત્ર પ્રસન્નમ્ ॥ વામાકા ૩૬ સીતા મુખ કમલ
મિલ્લબ્ધ લોચનં ॥ નીરદાહનં નાના લંકાર દીપ્તં ॥ દધત મુર
જટા મંડનં સમશ્વંદ્રમ્ !

બપોરે=ભય ભય હર મેકં બાનુ.=મતિલાદી.

સાંજે = શાંતા કારણે જન સંબંધન = ઇત્યાદી.

ઉપસા પ્રલોકથી ધ્યાન ધરી નીચે મુજબ સ્તુતી કરવી.

॥ ભુજંગ પ્રયાત્ ॥

નમો રામરામં નમો પર્મ ધામંઃ અખીલ વીર્ય તાતા;
જન પુણે કામં.

અનિત્ય વિભો વ્યાપક બ્રહ્મભુપં
નમો સમ્યક્ષીદા નંદ સર્વાત્મ રૂપ;
અછેદં અભેદં અની રહં ત્વમેક;
અખંડા લીધાનં મરૂપં અનેક.
પ્રજા જાત નીરખંધ નીરવાણુ દાતા;
પ્રપન્નં જનં સર્વદા સર્વ ત્રાતા.
દ્વીજનીર્જ રાગો ધરા ગુપ્ત કરતા,
અધર્મ હંકારી નીસીયર હરતા.
ક્ષમા સુરવશં પ્રાર્થિતં પર્મેહેતુ;
પીડા દાસિવા પાળવા ધર્મ સેતુ.
પરીત્રાય સાધુવીના શાયદુષ્ટં,
અભેદાયકં શંભવં ભાવપુષ્ટં.
કલાપુર્ણ અંશૌર્વિદુષ્ટી સહિતં;
પક્ષો ઉદભવં જાનુ વંશે અજીત.
કૃતં બાળ પૈમંડ દીક્ષા અપારં,
હૃતં બ્રહ્મ દ્રોહાની બીડાંધ કારમ.
નમો ભુમીજવલ્લભં ભુપ સ્વામી,
પુનાતી ધરા હંડ કારણ્ય ગામી.
તીરથ પાદ ચરતા ભુવી ભાર કૃતિ.

નીજમ ધર્મધર્તી નમો વીશ્વ ભર્તા,
 નીજનંદ સંદેહ અવ્ય કત મૂળં,
 મંગલ ધ્યાન હરં ત્રય તાપ શૂલં,
 નમો ભવરૂપ તોષણં નામ ધિરં,
 શમન શાંતીં કામ ક્રોધાદી વીરં,
 નમો નીર્મલં કસ્મલં દુઃખ હારી,
 મધુ મર્દનં મોક્ષદાતા મુરારી,
 હરી વાસુદેવં રૂપી કેશવારં,
 નમો માધવં પ્રકૃતી મોહ પારં,
 દેવા ધૌશ ઇશાન જંથે વ્યમાનં;
 પ્રભો પ્રાહિ પ્રણતિ.

અભય, ભક્તી, જ્ઞાન, [૬]

જય રામશ્વંર પરી અભદેવા, જય વીશ્વના નાથ અઘાંત જેવા
 જય પુર્ણાનંદ વૈકુંઠ ગામી, સીતા નાથજી રામશ્વંરં નમામી;
 જય નાથ વૈકુંઠ આનંદ રૂપં, જય શ્રીપતી વીશ્વના ખુદ ભૂપં;
 જય શર્ણુ વત્સલ અંતરયાગી, સીતા લક્ષ્મણ રામશ્વંરં નમામી;
 જય શામ સુંદરરૂપે કામ કોટી, જય સ્વચ્છીદાનંદ આનંદ જોતી;
 ધરી ભક્તને કારણે દેહ નામી, સીતા નાથજી;
 જય વીશ્વમાંરૂપ નાર્ગુણ વ્યાપ્તા, સગુણરૂપથી ભક્તનાં દુઃખ કાપ્યાં;
 નમું શ્રીપતી રાજે ગરૂડ ગામી, સીતા નાથજી;
 શેષ શનકાદીકો ધ્યાન ધરતા, શુર શીવ અભાદીકો ધ્યાન કરતા;
 વદે વેદને ઉપનીષદો પ્રણામી, સીતા નાથજી;
 મુંજ ભાતને તાત બંધુજ પ્યારા, વીતક્ષાનયસ સર્વછે નાથ મારા
 રહું નામ હું કીર્તને હર્ષ પામી, સીતા લક્ષ્મણ;
 હરો કુમતી પાપના પુંજ મારા, હરો દોષને કષ્ટ સંતાપ પ્યારા.
 સૌ કામમાં આશરો તુજ સ્વામી, સીતા નાથજી;

કર્તાકાંટી અપરાધ ઓનાથ બાળા, કરોનેક્ષમા પુત્રહું જાણીશાલા.
રટે નમ જોશંકર હર્ષ પામી સીતા લક્ષમણ;

(ઉપલી સ્તુતી પાઠ કરી નીચેના શ્લોકો બોલવા, જો પુ-
જન ન થયું હોયતો પુજની સામગ્રી અર્પણ કરી પુજનનું
સ્તોત્ર બોલવું. ત્યાર પછી નીચેના શ્લોક બોલવા.)

અપરાધ સહસ્રાણી, ક્રિયાતેડ હર્નિશંભયા, દાસોહં મતી
મંદત્રાહીમાં શરણાગતઅન્યથા શરણું નાસ્તી, ત્વમેવ શરણું મમ.
તસ્માત્કારણ્યભાવેન, રક્ષસ્વપરમેશ્વર કાયેનવાચ્યા. એશ્લોકબોલવો.

દક્ષિણે લક્ષ્મણો યસ્ય. વામે તુજન કાત્મજા ॥

પુરુષો માતૃતીર્યસ્ય. તંવંદે રઘુનંદનમ ॥

શ્રી સ્યામ (અષ્ટાંગે પ્રણામ કરવા તે વખતે બોલવું.)

અપરાધ સહસ્રભાજનં, પતીતં બીમ ભવાણું વોદરે ॥

અગતિં શરણાગતં હરે કૃપયા કેવલ માત્મ સાત્કુર ॥

ભક્તા વરદાય હરી વીકૃલ જયજય સીતારામ

ગુરુ દર્શને સ્તુતી પાઠ.

શ્રી સંપ્રદાય ગુરુ રામાનુંજ (લક્ષ્મણજી) ને નમન કરવું.
બોધ હતા ગુરુને નમવું.

ગુરુ બ્રહ્મા ગુરુ વિષ્ણુ ગુરુ દેવ મહેશ્વર ॥

ગુરુ દેવ પરબ્રહ્મ તસ્મૈ શ્રી ગુરુવે નમ ॥

દર્શન સ્તુતી કરી રહી આરતીમાં જોડાવું નીલકાંતન ગાવાં.

મધ્યાન કાળ કર્મ.

બપોરે, સવારે ન અચેલ સ્તુતી પાઠ કરવા. દેવ ગુરુ દર્શ
ને જઈ પછી ભોજન લેવું. અમીતે નીંદ્રા લેવી. હરી કથાદી
અધ્યાત્મીક પુસ્તકો વાંચવા. અથવા ગૃહકર્મમાં મગવું છલાદી.

॥ ભોજન વીધી. ॥

પુંભદીકે પરવારી સુદ્ધ વસ્ત્ર પહેરી સવારે બપોરે સાંજે ભોજન લેવું.

દીવા વખતે, મધ્ય રાત્રે, વૃતાદીકે ભોજન ન કરવું. ભોજન (૧) ઉત્તમ (૨) બે વાર મધ્યમ (૩) ત્રણવાર કનીષ્ઠ છે બનતા પ્રયાશ થડી ઉત્તમતા મેળવવી.

ભોજન માટે પૂર્વ-દક્ષિણ-પશ્ચિમ દીશાએ મુખ રાખવું. (વિશેષ જીવો બહુતે છે.)

ભોજન કરતી વખતે ખાળવાના નીયમો.

(૧) મીતાહાર દેહને યોગ્ય ભોજન કરવું. (૨) મુની વૃત્ત રાખવું, (૩) અંતની નીંદા કરવી નહીં. રૂચી મુજબ જમવું, (૪) બાળક, રોગી, વૃદ્ધને પ્રથમ જમાડી જમવું. (૫) જમતાં અશ્ણઠ અન્ન કોષને આપવું નહીં. (૬) બાળક કે કોષ સાથે એકઠું બેસી જમવું નહીં. (૭) ઇષ્ટનું સ્મરણ કરતાં જમવું. (૮) કે જાપણ કે દર્શન કરવાં નહીં. (૯) હાથ મુંખ ધોયા વીના ઉઠવું નહીં. (૧૦) જમી રહી હાથ મુંખ ધોઇ પ્રભુને અર્પણ કરેલું તુલશી પત્ર ખાઇ જવું. માહાત્માનું સ્મરણ કરી ઠાળને નમી ઉડી જવું. બાદ થોડું ચાલી પાનાદીક ખાવાં. **વીધી.**

ભોજન માટે યોગ્ય આશને બેસી પ્રથમ વીજ્ય પાદોદક પીવું અથવા તુલશી ફલ ભક્ષણ કરતાં ખોલવું. અકાલ મૃત્યુ હરણું સર્વ વ્યાધી વિનાશનમ્ ॥ વિજ્ય પાદોદક તીર્થ જટુરે ધારયામ્યહમ્ ॥ એ મંત્રથી ત્રણ વાર લેવું. ત્યાર પછી (દુષ્ટ સંજે બેઠા હોય ત્યારે) પંકતી વાંચણ કરવું નમો ભગવતે શ્રી રામશ્વંદ્રાય ॥ એ મંત્રથી ૭ વખત પાણી મંત્રી દક્ષિણ બાજુથી જળધારા કરવી શ્રીરામનું સ્તવન કરવું. પછી ॥ પુંડરી

કાશ્યાય નમઃ ॥ એ મંત્રથી અન્ન પાત્રપર પાણી છાટવું. ઇષ્ટ
ને ભોગ અર્પણ તુલશી મુકી કરવો. પછી ઇષ્ટના સ્મરણ સાથે
કુતરા, ગાય, કાગડા માટે શક્તી મુજબ ગ્રાણ કાડવા ચોટલી
છુટી મુકી ભોજન કરી લેવું ભોજન કરી રહી આચમન લઈ
ચોટલી બાંધી હાથ મુખ ધોવા તુલશી પત્ર ભક્ષણ કરવું.
ઉઠી જવું. ભોજન માટે પાત્ર પીતળનું સોનું, ગું, કેળ, આંભો
કમળ, ખાખર, ફણશ, ચંપો, ઉમરંગો ધાતુ પાત્ર ઉત્તમ છેઃ
બાંડ પાત્ર ઉત્તમ છે, પાત્ર વીના નીચે મુકી ખાતું નહીં અન્ન
ફેંકવું નહીં. રાત્રે દીવો બોળવાતા પાણીનો સ્પર્શ કરી સાવત્રા
નું સ્મરણ કરવું વીગેરે એ સરવે ભોજનનો વીધી છે.

સાંચકાળ કર્મ વીધી;

સુર્ય અસ્તથી જ્યાં સુધી તારા દેખાય છે ત્યાં સુધી
સંધ્યાકાળ છે દીવો ચેતાવી ઇષ્ટની જ એતવી સંધ્યાકાળ
શક્તીવાળા વૈષ્ણવે સ્નાન કરવું ગુરૂથી અપાયેલ મંત્રનો જપ
કરવો, અને પછી હરી મંદીરમાં સાંચન્હે આરતીમાં નીલ
નીયમીત કીર્તનમાં જોડાવું અથવા સાંજે પવિત્ર થઈ હરી મં-
દીરમાં દર્શન કરી નીલ નીયમીત પાઠ કરવા ઉત્તમ છે. અને
જ્યાં મંદીર નથી તેઓએ સંધ્યાકાળે હરી ચિત્રાવતારનું દર્શન
કરવું ત્યાં નીયમીત પાઠ જપ કરવા નીયમીત કીર્તનો ગાવાં
પાઠ ભોજન કરવું—

અધ્યયન વિચાર.

રાત્રીનો પહેલો પહોર વિદ્યાબ્યાસમા કહાડવો તેમાં હરી
કીર્તન ભકત ચરીત્ર શ્રી હરી ગુણ કર્મ નામ જેમાંછે તે વાંચવા

નીદ્રા વિચાર

રાત્રીનો બીજો ત્રીજો પહોર નીદ્રામાં વ્યતીત કરવો. સંધ્યા

કાળે અનાજ ઉપર દેવ આત્મણુ ગુરના ઉપલા ભાગમાં ગૌશાળા નહારી અવસ્થામાં ભુતવાળા ઘરમાં સ્મસાનમાં રાષ્ટ્રા ઉપર ઝાડના મૂળમાં નમ્મણે વરતી વગરના ઘરમાં પીપ્પળ, વડ, જલ્લતળે અયોગ્ય ભુમીમાં શુવું નહીં શુદ્ધ ભુમી જોઈનીંદ્રા લેવી

પુર્વ દક્ષિણે ઘેર માથું રાખવું પશ્ચીમે પ્રવાશે શાશરે દક્ષીણે માથું રાખી સુવું. ઉત્તરે રોગીષ્ટ થયાય છે. માટે સુવું નહીં. સુતી વખતે હાથ મુખ ઘોઠ ઇષ્ટ સ્મરણ કરી સુવું. પ્રથમ સુતને ઘોડા આસ ચતા સુદને લેવા. પછી જન્મણે પડણે લેવા અને પછી ડાબે પડણે સુદને સ્વસ્થ પણે નીચે મુજબ ઇષ્ટ સ્મરણ ધ્યાન કરતાં નીંદ્રા વશ થવું.

જેજે સીતારામકી જે બોલો હનમાનકી. સીતારામ લક્ષ્મણ જનકી, જે બોલો હનમાનકી. ભરથ લક્ષ્મણ. ત્રિપુદલન સું જનકી. જે બોલો.

રઘુવતી રાધવ રાજરામ, પતિત પાવન સીતારામ.
જે રઘુવર સ્યામ સુંદરકી, સીતા વરકી બલીહારી.
કલીયુગ કે જન આદ્યારે, નામ ઉપર જાહે વારી.
જે રઘુનંદન જે સીતારામ, જનકી વલ્લભ સીતારામ.
જે રઘુનંદન અવધ વીહારી, જોડી સુંદર સંગળ કારી
જે રઘુનંદન લાલકી, સખ ભક્તન કે પ્રતિ પાળકી
જે રઘુનંદન જનકી નાથા, સીતારામ સરવ કે દાતા.
જે રઘુનંદન જનક કીશોરી, પરમાનંદ પ્રભુ મનોહર જોડી
જે રઘુનંદન રાધવરામ, ભક્ત જન કે પુરણ કામ.
સીયાવર રામચંદ્ર માધ બાપ, ટાળો શર્ણુનકે પરીતાપ.
જય શ્રી નારાયણ પરમેશ, વંદુ ચરણ તમારા બેશ.
શ્રી રામ લક્ષ્મણ પુર્ણ કામ, ચર્ણુ શર્ણ પાહીમામ.

પ્રભુને નમન કરી ખાનાવસ્થ થવું. ઈલાદી.

સુતકે નિત્ય કર્મ.

મંત્રવિના-છાદ્યવના નામથી ઉત્થાન. સૌમ્ય-સ્નાનાદીક કરવું. દેવ આહીત વીત્ર-તુલશી આદીને અડકવું નહીં. પુંજ નાદીક ન કરવું. દુક્ત ગુરૂથી અપાયેલ મંત્રનો જપ કરવો. માલા ક્ષેવી નહી. આંગળીના વેદાથી મનમાં જપવો. દરેક વીધી પાળવી. ભોજનમાં તુલશી નાખવી. મંત્રાદીક જપવા નહી. પ્રભુનામ સર્વમાં જપવું. કીર્તનાદી ભજનો ગાવાં ઇલાદી.

સ્ત્રીના નિત્ય કર્મ.

સ્ત્રીઓએ આ નીત્ય કર્મ પ્રમાણે ચાલવું. તેમાં પ્રકત સૌમ્ય અડકવું. અને વીત્રવાએ દીલકનો ત્યાગ કરવો.

રજસ્વલા દોષ વખતે કાંઈ પણ કર્મ ન કરવું. પાંચમે દીવસે મંત્રાદીક જપવા. પણ ચોથે દીવસે પંચગવ્યાદી ભક્ષણ કરી. શ્રી રામચંદ્રાય નમઃ એ મંત્રનો બનતી શક્તીએ જપ કરવો. હરી સેવામાં રવેત વસ્ત્ર પહેરવું. બીજા નીચમે ધર્મ શીક્ષામાં લખાશે તે પાળવા.

અધીકારી વર્ગને મુચના.—

આ ગ્રંથે કહેલા કર્મ મુજબ વરતનારજ બીજા ગ્રંથો ની પાત્રતા મેળવશે. એમ નિશ્ચય સમજી પાત્રતા મેળવવા તન મન ધનથી પ્રવર્તે થવું. પણ યાદ રાખવું કે શુરો છું શુરો છું કહે શુરો કહેવાતો નથી. બકવાદ તજી રજી સત્યામે જય મેળવનારજ શુરો ઠરે છે. માટે કરી બકવાદ તજી પ્રમલ શૈવ નારજ પ્રજ ભોકતા થશે.

સમાપ્ત.

“પન્નવિલાસ” પ્રી. પ્રેસ

સીટ, કોઠી આગળ

ભરૂચ

ચોપડી, ચોપાનીઆ, અને જોબ,

....છાપવાનું કામ

દરેક જાતનું

સુંદર સફાઈથી કરી

આપવામાં આવશે.

કામ કીકાયત લાવે તૈયાર કરી
દેશના કોઈ પણ ભાગમાં જનતી
ઉતાવળે મોકલાવી આપવામાં આવશે

એક વખત મુલાકાત લેવાથી
ખાતરી થશે.

આ છાપખાનામાં દરેક જાતની આ લીખાકાંકે ની
ઓ, કાગળના મથળાં, મહેલનજરો, ફૂલરમુસરો, કેનું
કરો, સર્ટીફિકેટ, રેલીન્યુક્રા, ફેશમી કપડાઉપના પત્રો.
ઉંચી જાતના કાગળો રંગ બેરંગી સાહીથી છપાવે.

શ્રી “પન્નવિલાસ” પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ,

કોઠી આગળ સીટ,

ભરૂચ

